

4
costas pulsare, si tunc decurtetur? præstò nobis est responsum: obliquam à posterioribus ad anteriora, supremisque ad inferiora lineam describere, cordis axim, jam innuimus; quid si rectam, sese elevando affectet lineam? nonne costas attinget? profectò; longior enim est diagonalis, sibi opposito parallelogrammi latere. Nec ra moveat Harveji, Borelli, aliorumque autoritas; illi namque caducis rationum momentis inducti, cor elongari scripsère; sed illud se vidisse nunquam asseverarunt. At, pergis, in Systole possunt elongari cordis columnæ. . . . Possunt elongari! . . . hoc ridendum potius quàm ferid refellendum; quis enim cogitavit unquam fibras contractione actas elongari?

Ergò in suâ Systole cor decurtatur.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. PETRUS JOSNET, Antiquior Scholarum Magister.

M. HENRICUS MACQUART, Professor Mallius & Decanus.

M. THOMAS LARBRE, Professor Antonianus.

M. LUDOVICUS-HIERONYMUS RAUSSIN, Professor Scholarum.

M. HENRICUS NINNIN, Serenissimi Principis Claromontii Comitis Medicus Ordinarius, Professor Scholarum.

M. PETRUS JOSNET Filius, Professor Antonianus.

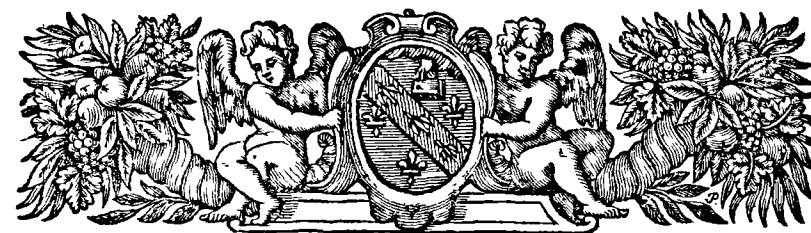
M. DESIDERIUS LECAMUS.

Proponebat Remis, ANNA-AMABILIS AUGIER DU FOT,
Lemovicensis, Artium Magister, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ
Parisiensis Alumnus, Theseos Autor.

A. R. S. H. M. DCC. LXII.

PRO BACCALAUREATU.

Ex Typis J. B. JEUNEHOMME, Facultatis Medicinæ Typographi,
Viâ duorum Angelorum.

DEO OPTIMO MAXIMO,
VIRGINI DEI-PARÆ,
ET SANCTO LUCÆ

MEDICORUM ORTHODOXORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICA.

*Quodlibetariis agitanda Disputationibus in Antonianis
Medicorum Scholis, die Jovis 15. Aprilis,
horâ octavâ matutinâ.*

Clarissimo Viro D. M. JACOBO ISAACO BERNARD,
Doctore Medico, Professore Scholarum, Consiliario
Medico Regis, Decano & Præside.

An Vinum aqua dilutum mero salubrius?

I.

PTIMA & inculcata valetudo paucis hoc depravato sæculo contingit, minùs adhuc nepotibus expectanda, si eodem effrenato vivendi modo utantur. Ferreo nostri homines indigerent corpore, ut flammeis, quos nullo momento hauriunt, liquoribus resisterent. Sani tamen, vivere diu, jucundèque volunt, sed de iis, quæ incolumem ad ejusmodi vitam tribuunt, omnes ferè cœcutiunt, aut ipsa ignorare simulant; adeo nullius rei difficilior, quàm rectè vivendi scientia.

2

Hujus vitæ spatium perbreve est, ac velut umbræ tranſitus, omnes de eo conſuuntur, ſed noſtrâ ſæpius, quàm naturæ culpâ. Satis longa foret, ſi tota bene collocaretur. Mirandum potius quo modo tandiù durare poſſit, cum ab hoſtibus ex undique continuè ferè oppugnetur. Machinularum corporis humani tenuitas tanta eſt, ut, quali potentia cibi viniſque luxuriam ſuſtinere valeat, difficile concipiatur. Ad quid enim aſſidue comotationes quibus Juvenes indulgent? ad quid ſpumeſcentis vini ingurgitationes? niſi inſidioſo, ignitoque hoc neſtare baſſamum vitæ humidum radicale conſumere. Noſtræ ipſius ſalutis proditores ſumus, & peſſimo victûs geneſe ſanitatem decoquimus. A teneris annis in vitia dociles, altero alterum truditur; hic hodie Bacchi, cras ille Veneris amplexibus ruit. Vinum quod à ſupremo Numine conſeſſum eſt, ut pelleret hominum curas, mentesque lætitiâ diſſunderet, in venenum conuertit abusus; & quod pejus, ars naturam adjuvat in conſortium necis. O curas hominum! ô quantum in rebus inane. Non paratur vinum, quale priſcis temporibus calcatis in cupa uvis, ſed è vineis in torculum racemi citò exprimendi conſiuntur, ut non tam vinum, quàm ſpiritus vini ſpecies extrahatur. Sic ignis voluptuoſo involutus vehiculo bibitur fecundum imminentium morborum ſemen. Nam corporis noſtri partes ex innumeris tubulis flexilibus, & elasticis, liquore diſtensis conſtant, quorum contractionibus ſucci in omnes partes, ut ſuum ſingulis largiantur tributum, circumferuntur. Uno verbo, ut nutritio, ſic vita in motu conſiſtit, incipit in ovi ſecundatione, in morte terminatur; ut perennetur mollitie & fibrarum flexilitate opus habet, quæ ſi deſiciant, vel improbis laboribus, vel generoſi vini interanea comburentis haſtu, illico vivifica liquidorum moles ſolidorum oſcillationis defectu tubulos tranſcurrere impotens, depravabitur, ſecundaque periculoſorum morborum materia fiet. Hæc quotidiana conſtant experientiâ, quam tamen ſtolidè ſpernimus: aliorum miſerix ſomnia habentur, nec niſi propriis premimur. Videmus meliora, probamusque, deteriora ſequimur. An cæteris prudentiores tantas ex mero calamitates vitare cupitis? vitamque ſanam ducere exoptatis? vinum limphatum bibite, & ut alimenta, ſic potum moderatâ quantitate aſſumite.

II.

VINUM, quo natura è ſuo penu nihil quicquam largita eſt præſtantius, quod tanquam ſocietatis vinculum hominibus datum eſt, quod lac ſenum & ſanguis terræ, quo ætate defecti juveneſcunt, & vetulæ ſaſtare compelluntur, à primis ſæculis mortalibus Deus optimus conſeſſit, ut animum in domeſticis adjuvaret, voluptatis, non neceſſitatis potus

3

eſt, ſed doſoſus luctator, qui ſi non aquâ temperetur, cor captat primùm, mox caput atque pedes. Hac ratione Nympbas Bacchi fuiſſe nutrices Poëtæ fabulantur, ut periculo, quod ex vino potatores incurrebant, remedium docerent. Splendet quidem color ejus & quaſi rubini liquefacti in cyathis nitet, & exultat, ſed in ſtomacho aſſumptus mordeat ut coluber, & tanquam Regulus gratum ſuum venenum in totum corpus diſſundit. Ab eo abſtinere ſatiùs foret, quàm illud ſincerum bibere; quò enim potentius, hoc nocentius. Sapit in ore, ardet in ventre, ſuiſque amantiſſimis jugulum petit. Verum non tantum corpus diverſis morbis, ſed etiam animum pluribus vitiis aſſicit merum: ita ut, ſi Nymphe à Baccho ſeparantur, Virginitas huc uſque dilecta peritura ſit. In mero enim impudiciæ ſecundum ſemen reſidet. Quò magis illud quis diligit, eo magis pudicus vivet. Puellæ igitur illud fugiant; pueris & infantibus abſolutè interdiciendum. Senes, quò ætate provectiores ſunt, ob caloris imminutionem ſpirituumque depauperationem ed liberalius, & magis purum bibere licet. Adoleſcentibus & juvenibus ſua eſt toxicum, quo egregiè epoto eorum medullæ, velut admotis facibus, inflammata, æthiæo libidinis igne æſtuant; tunc placet jucundum neſas, oculi ad omnem læſticiam vagi evolant, & hoſtias, quod horrendum eſt, in ſanctuariis ipſis ſibi nulla non die requirunt. Vinum omnium ferè ſcelerum author; ſingularia certamina, latrocinia, impietates, ſacrilegia, Virginitas raptus, à mero tanquam à principio repetenda ſunt. Qui igitur ſamæ & fortunæ ſunt eupidi, illis merum cane pejus, & angue vitandum. Qui ad Aulas Magnatum accedunt, illud, ut inſenſiſſimum hoſtem reformident; Aulicorum enim fortuna in prudenti reconditur arcano: vini autem vis impudens, animi ſecreta proferit & aperit, non continet linguam quidquid intus mali latet, meri potus largior in lucem protrudit, ſi quæ eſt corrugati pectoris plica, evolvitur; ut enim muſto efferveſcente dolia rumpuntur, & quod in imo, in ſummum eructant, ita æſtuante in venis mero, quidquid in animi fundo jacet, efferitur & in medium prodit. Neque aliter ut in ære, criſtallove vultus, ita moram atque animi in poculis reſuget imago. Quis poſt hæc merum aded ardentè diligit, niſi ſanitatem & fortunam jugulare intendat, cum in eo nihil adſit boni præter veritatem, cui detegendæ lene tormentum eſt, ſclerum alioqui malorumque omnium metropolis, & parens quarumlibet ægritudinum, quibus plerumque ſola medeatur mors, niſi priùs aquâ vino immixtâ omne periculum eluſerit.

III.

UT duplici conſtamus ſubſtantiâ quæ continuè atteritur & deperditur, ſic duplici indigemus alimento quod ejus diſſipationem

4
refarciat : illud cibo & potu perficitur ; illius desiderium fames , ejus appetitus sitis est ; ut famem explet panis , sic aqua sitim extinguit : his duobus vivit homo , & diu beatèque viveret , si hæc necessaria tantùm appeteret . Sed effrænata luxuriosè vivendi cupiditas hominum mentes his miseris temporibus adedò obsecessit , ut illis mensa non sufficeret , quæ omni specie animalium non instrueretur . Non amplius sapit caro bubula , vitulina , ovilla , at quidquid animalium terras & agros pererrat in mensas extrahitur . Non mirum si mutata primorum alimentorum specie , quin imo si saginato sic cunctorum animalium carnibus , corpori formidabilis omnium morborum cohors accesserit , quæ primis temporibus non cognoscebatur , dum pane , aqua , aliisque terræ fructibus hominum vita sustinebatur . Aqua enim primum & naturale sitis allevamentum est , ea omnium animalium sitim sedat , plus juvat ad perfectam digestionem , quam cæterorum liquorum excogitata species . Ea Rusticorum major pars robustam vitam , nullisque pravis affectibus interruptam ducit , in innocenti orbis infantia primus potus fuit , nullum aliud sitis remedium quærebatur , illa limpida & pellucida erat mortalium delicia . Hanc vitæ methodum observarunt primi Christiani , qui ad centesimum annum usque , sani vivebant , pane , aquâ , aliquibusque fructibus contenti ; à vino tam procul aberant quàm ab urbis , carnis perinde ac fraudis nescii . Ab aquâ , omnia quæ è terrâ nascuntur originem habent , nutriuntur ac conservantur . Hæc in diversas distinguitur species , pro ratione loci ex quo diffluit , nulla est simplex , sed omnis habet quid heterogenei , & quadam vi pollet alterandi ; quò tamen est clarior , ed purior , quò purior , ed salubrior , citò enim per tenuissimos corporis meatus decurrens , impuras sanguinis falsedines secùm rapit . Aquarum princeps est fontana , quæ per terræ poros transcolata , ex limpida versus orientem scaturigine inter lapides & saxa tandem erumpit . Tales sunt fontes qui Urbem Remensem investiant , quarum aquæ orienti Soli expositæ ex sublimibusque montibus diffluentes , undique saluberrimas Remis aquas offerunt , vinis suis forsan non minùs æstimandas . Ab eâ plurimùm deflectit fluvialis , quæ in Sillerianâ palude stagnans , non per glareas , sed per limosas terras fluens , viscidas excipit partes , longoque , quem postea emetitur cursu , insalubres terras lambit ex ripis , magnum stomacho , visceribusque proferendas negotium . Omnium pessima est putealis , quæ inter cretarum cryptas ortum sumens , de saturnoque imperfecto participans , ventriculum flatibus agit , & gravat , chilosim turbat , cruditatesque in visceribus congerit , unde obstructions in diversis partibus & præcipuè in glandulosis oriuntur , quæ ob acrimoniam humoris saturni immaturi naturam redolentis , tumores strumosos producunt , quorum abominandum semen semel receptum , detestandum & incurabile malum efformat . Tales igitur

5
fugiendæ sunt , aut vini Remensis antidoto emendandæ , usque dum Magistratum curis , montium fontes aquas suas in Urbem transvehant .

IV.

PRAVITATEM aquarum Remensium compensat in montibus qui Urbem ambiunt suorum vinorum bonitas , quorum excellentia tanta est , ut supra cætera Gallia vina prærogativam obtineat ; nec Burgundica illis temerè præponas ; illa enim aut asperiora sunt , organum gustus ingrati ferientia , aut ab effætis eorum principiis vix vellicatur , adedò ut minimâ aquæ quantitate inrerejectâ fatuum appareat , cum vinum Remense ambrosiâ suâ palatum blandè titillans , gustum & odoratum eodem momento mille voluptatibus fascinet , nec aquâ ejus prosternantur vires , quin imò , ut sanitati , sic & palato delicatiori magis arridet . Color adamantinus tanto fulgore oculos percellit , vel rubinis illorum retina tam jucundè delectatur , ut è lagenis , peritâ tractatis manu , distillans , illam quasi radiis solaribus afficiat . De illius odore nullus dignè loqui potest , cum languentes erigat vires & omne fragrans suavitate superet ; si illo vacuam Anus Phædri reperiisset amphoram , quàm meritò exclamasset , postquam illud totis traxisset naribus , ô suavis anima ! qualem te dicam bonam ante hac fuisse , tales cum sint reliquæ . Talia sunt Verzenaica , Silleriaca , Malliaca , Taisiaca , & alia ejusdem tractus quæ montis Remensis in alias vinosas Gallia colles gloriam constituunt . Verum si palmam supra cætera vina obtineat vinum Remense , si in cyathis subilliens adamantis fulgorem imitetur , cave ne assumptum adamantis toxicum redoleat , talia enim gulæ blandimenta sæpè sæpiùs absque sanitatis , & vitæ detrimento non bibuntur ; nam spiritu volatili sulphureo non tantùm motus spirituum inordinatos concitat , unde cephalgia , furiales somni , vigilia , linguæ scabrities , sed & sanguinis effervescentiam , & febrile incendium accendit ; consuetus meri usus flexibilitatem fibrarum ad digestionem , & humorum subactionem necessariam tollit , unde cruditates , quibus meri potatores obnoxii sunt , ructus , ventriculi dolor oriuntur , in intestinis tormina , stranguriæ in vesicâ , calculi in renibus , in abdomine hydrops , in artubus paralisis , in nervosis membranosisque partibus puncturæ arthriticæ & contracturæ , quotidiano meri usu gignuntur . Uno verbo si in ore distillando mero voluptuosi delectantur , in eorum visceribus retento , igne depascente comburuntur , & ut aquæ commixtum sanitatem procurat , sic purum assumptum morborum illudem parit : qui igitur vino diluto utitur , qui aquæ cretaceæ cruditatem vini balsamo emendat , sanitatem suam amat & infinitis se exercitat doloribus , hernias , broncoceles , strumas tristes aquarum Remen-

6
suum effectus fugat. Quid dicam, vitium dolosus est amicus, ancepsque Protheus, qui bonum præsens exiguum, malum emergens gravissimum, vitam quidem alacriorem, sed breviorē præstat. Idem producit corpori quod calx ad radicem arboris conspersa, quæ fructum quidem accelerat, arborem autem perimit; ita vinum si aquâ non diluatur, spiritus & facultates erigit, mortem verò maturat.

V.

VULTIS igitur beari, sanitate perfectâ frui, aut illam assequi, exoptatis, à voluptuosis mensarum dapibus recedite. Merum ut gratum palato venenum fugite; quippe ut intemperantiæ culpam pœna premit comes catenata morborum series, aut tam merita quàm immatura mors, sic potus cibique frugalitate messem optimam metunt, roburque corporis & animi colligunt sobrii. Aqua pura, quâ primi parentes tandiù vivebant, nisi extra urbem è fontibus petita, non vobis consultitur; domestica enim impuris cretæ corpusculis impregnata, vos, vestramque progeniem ad detestandos incurabilesque affectus disposeret; sed à mero etiam discedite, quod sub voluptatis sensu insulsa mortis in vestris visceribus dispergeret semina; at merum cum aqua confundite: ex legitima utriusque mixtionē cretæ malignitatem vinum potens destruet, igneumque vini calorem aquæ frigiditas extinguet, suam in mero cruditatem nauseosam deponet aqua, suam in aquâ masculam luxuriam vinum moderabitur. inde fiet potus gustui gratus, stomacho jucundus, universo corpori familiaris. Primis machinæ nostræ staminibus vini Remensis potentia adversatur, illius calore rigent, crispantur, vasorum diameter immittitur, liquorum motus torpet, & vitæ functiones imperfectæ fiunt, cum, quando aquâ diluitur, villorum adaugeantur vires, eorum flexilitas, & ad oscillandum proclivitas conservetur; vasa faciliè permeet, partes solidas ad triturationem flectat, fluidas ad motum & fermentationem tranquillam adducat, ciborum appetentiam, digestionem, & excrementorum ejectionem promoveat. In taliter viventium vultu, color quidam eximius sanitatis fidissimus comes nitet, mens ipsa alacris, suum vigorem veluti transfundit in corpus, omnibus vitæ muniis optimè comparatum; nullus molestiæ, nullus doloris locus, hos ne senectus quidem, quæ frangit omnia, solvit. In ipso ætatis portu vegetissimi apparent; cum experienciâ quotidianâ constet ebrios & meri potatores citò ad senectutem, omnium ferè morborum comitatu fractos, pervenire. Hinc juvenes morbis senum, lethargo, apoplexiâ non nunquam corripiuntur. Hi pulmonum labe, illi ictero, isti hydrope, miserè terminantur. Quid igitur inde concludendum? an dionysiacam cœnam laudibus extollemus? an merum, lymphato

7
anteponemus? minimè, sed naturæ Interpretes & Ministri veritatem Remis declaramus, Concivibus nostris sanitatis scientiam significamus. Aquam fontanam mero præferendam esse testamur. Putealem verò nisi vino commixtam interdiciamus, sed merum, ut omnium ferè dolorum causam prohibemus. Post hæc homines, seu potius amphoræ diù noctûque sedeant ad pocula, hesterne remalentiæ novam adjicientes, crapulam crapulâ discussuri. Hilarem hanc insaniam condemnamus, nam non tantum nimia vini quantitas mortem accelerat, sed meri quotidianus potus etiam affectuum pravorum cohortem seriùs ocyùs accersit.

Ergo Vinum aquâ dilutum mero salubrius.

DOMINI DOCTORES DISPUTaturi.

*M. NICOLAUS DE MAILLY, antiquior
Scholarum Magister, & Professor Antonianus.*

*M. GERARDUS LE FILZ, Professor
Antonianus.*

*M. JACOBUS BERNARD, Professor
Scholarum, Consiliarius Medicus Regis, Decanus &
Præses.*

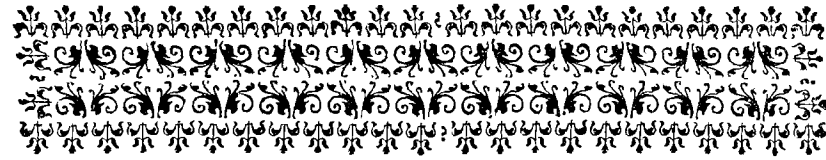
*M. SIMON HEDOUIN, Professor
Scholarum.*

Afferebat Remis HENRICUS JOSEPHUS
BERNARD Remus, Artium Magister
& Medicinæ Baccalaureus,

Anno R. S. H. MDCCXXIII.

REMIS,

Apud N. POTTIER, Typographum & Bibliopolam,
viâ Sancti Stephani, ad Insigne Leonis.

DEO OPTIMO MAXIMO;

VIRGINI DEI-PARÆ,

ET S. LUCE MEDICORUM ORTHODOXORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICA,

*Quodlibetariis agitanda Disputationibus in Antonianis
Medicorum Remensium Scholis, die Jovis 19. Majj
horâ octavâ matutinâ.*

Clarissimo Viro D. M. GERARDO LEFILZ,
Doctore Medico, & Professore Antoniano, Præsidente.

*An ex solâ Urinarum inspectione, morborum omnium
cognitio, & curatio.*

I.

NIQUITAS ac impostura mundo coetaneæ,
semperque ab omni ævo quasi in fatiis, potiore
minum partem alteri ludibrio fuisse. Has fraudationum
officinas excitat scelerata callidiorum habendi
cupiditas, fatuus fovet infimæ plebis stupor, promovet
quandòque insipida primorum credulitas. Veterum
oraculorum imposturas, augurum & aruspicum ex
avium volatu & extis animantium vaticinantium fraudes
quid commemorem? Quid fatidicarum vetularum antiquas
fabulas, hariolorumque vanitates, qui per aquam,
speculum, cribrum, unguis, asini caput divinantes
mundum diù dementarunt? Quid astrophilorum de
cujuscunque vitâ, morte, sanitate, moribus, fortunâ
ex vario astrorum conf-

A